

8.44x29.02	1	עמוד 29	the marker - הארץ	17/04/2018	63152973-6
אמיס - בית הספר הבינלאומי - 90290					

חטיבות הביניים (1) גיל רומן

קטר השינוי של מערכת החינוך

אחרי 50 שנים, מוען צבי פלג (אחרי 50 שנה — הגיע הזמן לסגור את חטיבות הביניים, 3 באפריל 2018, TheMarker) שדי מנן של חטיבות הביניים תם. פלג, מנכ"ל רשת אורט, מתייחס לבי מזה סיבות כדי לנמק את טענתו, בהן חוסר היכולת למדוד תפוקות, ניתוק מהתיכון ואי-הלימה בין שתי הרפורמות להעסקת מורים בבתי ספר. אף שפלג מדייק בניתוח שלו לגבי הבעיות, המסקנה שגויה בתכלית. חטיבות הביניים, דווקא בגלל הניתוק שלהם ואי-כפיפותן לתיכון, הן המפתח לשינוי מהותי בחינוך בישראל.

לעניות דעתי, חינוך אינו נגזרת של תוצאות בגרות או קבי לה לאוניברסיטאות. כל מעשה חינוכי, כל מפגש וכל שלב בחינוך עומד קודם כל בפני עצמו. לפיכך, חטיבות הביניים אינן, בשום פנים ואופן, נספח לתיכון ואינן מערך הכנה אליו. החטיבות צריכות להכין את התלמידה הצעירה לחיים ולהעניק לתלמיד המתבגר את היסודות החשיבתיים לפיתוח איכויות כלומר.

בחינות הבגרות מכניסות את המורים והתלמידים בתיכון לסדר שיש רבים הטוענים שמגבלותיו עולות באופן ניכר על תרומתו לעי תיד תלמידי ישראל. חטיבת הביניים משוחררת, נכון להיום, מהסדר הזה. לכן מתקיימות בהן דרגות חופש חינוכי ופדגוגי רבות יותר מאשר בתיכון. החטיבה היא המקום המתאים לשירוד המערכות הנחוץ בחינוך הישראלי. היא גם המקום שבו ניתן וראוי לשלב בין מקצועות לימוד, לטפח מיומנויות גם על חשבון כמות החומר הנלמד, ולקיים למידה מורכבת שאינה תלויה רק במדידה בבחינה חיצונית.

אף שאין זה המצב הרווח בחטיבות ביניים רבות, עדיין יש כאלה

המצליחות לממש את ההבטחה הגלומה בחוסר התלות בתיכון. למזלי, לפני שהתחלתי את תפי קידי הנוכחי כמנהל בית הספר התיכון הבינלאומי בכפר הירוק (EMIS), זכיתי להיות מורה ורכז פדגוגי בחטיבת הביניים של בית הספר השש-שנתי בכי פר הירוק. בשנים שבהם עברתי בחטיבה הבנתי עד כמה שלב

אסור לנו לסגור את חטיבות הביניים. עלינו להתייחס אליהן ברצינות, להאמין במהותן, ולדרוש וליישם חופש פדגוגי

חינוכי זה יכול להיות מעורר השראה. החזון והחירות המחשבתית, הן של מנהלת החטיבה והן של המנהלת השש-שנתית ומנהלת התיכון, איפשרו לחטיבה להתקדם לכיוונים מגוונים ועשירים, בלי לברוק כל הזמן אם התפוקות של החטיבה מספקות או לא.

האמונה בדרך חינוכית משותפת יצרה רצף שבו גם החטיבה וגם התיכון למדו, התעצבו והשתנו. הכפר הירוק אינו עומד לברו, יש עוד חטיבות ביניים בישראל המציגות שינויים מעוררי התפעלות ומראות, שוב ושוב, כיצד ניתן ללמד אחרת, באופן עמוק ומהותי. גם בעולם יש מודלים מוצלחים של חטיבות ביניים. התוכנית הבינלאומית שאותה אנו מלמדים בבית הספר (IB), לדוגמה, פועלת גם היא לפי מודל של מקטעי חינוך עצמאיים המקיימים, בין השאר, הפרדה בין החטיבה לתיכון. התוכנית לחטיבת הביניים היא עצמאית וממוקדת בלמידה רב-תחומית, פיתוח חשיבה ולמידה עצמאית. חזקה של התוכנית הוא ביסודות שהיא נותנת ובפיתוח של הילדים כלומדים ולא בהכנה ספי ציפית לקורסים בתיכון (שהם בלאו הכי שונים ומבוססים על בחיי רה). המודל יוצר מצב שבו בוגר התוכנית בחטיבה יכול בקלות לעבור לתיכון ואפילו לשנות למסלול בגרות אחר לחלוטין, ועדיין להצליח. אין להקל ראש באתגרים שתיאר פלג. הקשיים הטמונים, למי של, באי ההלימה בין הרפורמות הם מרפים ידיים כמעט ודרושים טיפול דחוף, אין בכך ספק. ואולם, כפי שצינתי, כבר כיום מנהי לים בישראל מובילים שינוי באמצעות ניצול היתרונות העצומים בדרגות החופש של החטיבה. השינוי אפשרי, קודם כל, בחטיבות. לפיכך, הן צריכות להיות קטר השינוי שיביא את הבשורה הפדי גוגית הנדרשת לישראל, וכל רשות או רשת צריכה לשאול עצמה מדוע זה לא קורה אצלה. אסור לנו לסגור את חטיבות הביניים, עלינו להתייחס אליהן ברצינות, להאמין במהותן, לדרוש וליישם עוד חופש פדגוגי ולצפות להרבה יותר.

הכותב הוא מנהל בית הספר הבינלאומי בכפר הירוק (EMIS)